

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законів
України щодо дострокового виходу на пенсію"

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту акта

Законом України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" було передбачено достроковий вихід на пенсію за півтора року до досягнення пенсійного віку, якщо власник або уповноважений ним органу розірвав трудовий договір.

Законом України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України" № 76-VIII від 28 грудня 2014 року (далі - Закон № 76-VIII) це право було скасовано.

Своїм рішенням від 22.05.2018 № 5-р/2018 Конституційний Суд України, розглядаючи конституційність змін до Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні", якими ліквідовано та обмежено ряд соціальних пільг та гарантій, що були ним передбачені, визнав неконституційним скасування права на достроковий вихід на пенсію особам, трудовий договір з якими розірвано за півтора року до досягнення пенсійного віку з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією, перепрофілюванням підприємств, установ та організацій, скороченням чисельності або штату працівників, а також виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я.

Конституційний Суд України вважає, що гарантування державою права на достроковий вихід на пенсію громадянам похилого віку було спрямоване на убезпечення цих громадян від такого соціального ризику, як безробіття з незалежних від них обставин, і забезпечення сприятливих умов для їх повноцінного та гідного життя у старості.

Враховуючи наведене, Конституційний Суд України дійшов висновку, що право на достроковий вихід на пенсію, яке мали громадяни похилого віку на підставі статті 21 Закону № 3721 до внесення змін Законом № 76, було гарантією ефективної реалізації конституційних прав громадян, закріплених у статтях 46, 48 Основного Закону України.

Окремої уваги потребує державна підтримка багатодітних матерів. Сьогодні право дострокового виходу на пенсію жінки, які народили п'ятьох або більше дітей та виховали їх до шестирічного віку, матері осіб з інвалідністю з дитинства, які виховали їх до зазначеного віку, - після досягнення 50 років та за наявності страхового стажу не менше 15 років.

Проектом пропонується розглянути питання надання такого ж права жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років.

2. Цілі та завдання прийняття проекту акта

Метою законопроекту є усунення порушення Конституції України та

встановлення соціального захисту громадян, трудовий договір з якими припинено або розірвано з причин, які не залежали від їх волі, а також державна підтримка багатодітних мам.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Законопроектом пропонується:

1) надати право дострокового виходу на пенсію жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років;

2) відновити право дострокового виходу на пенсію особам, трудовий договір з якими розірвано за півтора року до досягнення пенсійного віку.

Законопроект доопрацьовано з урахуванням того, що законами України "Про статус народного депутата України" та "Про наукову і науково-технічну діяльність" вже не встановлюються особливості пенсійного забезпечення осіб, на яких вони поширюються. Їх пенсійне забезпечення здійснюється відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

У зв'язку з цим до статті 21 Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" внесено відповідні уточнення щодо переліку законів, згідно із якими особи матимуть право на достроковий вихід пенсію.

4. Стан нормативно-правової бази у вказаній сфері правового регулювання

У цій сфері правового регулювання діє Конституція України та закони України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні".

Реалізація законопроекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення проект не потребує видатків із Держаного бюджету України.

Разом з тим, реалізація проекту потребуватиме додаткових фінансових витрат у майбутньому. У зв'язку з цим Прикінцевими положеннями проекту Кабінету Міністрів доручається протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", необхідних для реалізації цього Закону.

Реалізація законопроекту забезпечується шляхом перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2021 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок перегляду макроекономічних параметрів розрахунку показників бюджету, зокрема, темпів споживчої інфляції та величини обмінного валютного курсу.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту дасть можливість забезпечити соціальний захист багатодітних матерів та громадян, які не можуть влаштуватися на роботу у разі їх звільнення з роботи, не більше як за півтора року до досягнення пенсійного віку.

Народний депутат України**Королевська Н.Ю.**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280094288F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2021/261994 від 13.08.2021

610150